

Niternost a „oživenost“

Max Scheler má za to, že „anorganickým útvarům nemůžeme přisoudit v žádném smyslu niternost“ (3150, Místo člověka v kosmu, str. 46). Mám za to, že tento mylný předsudek je pozůstatkem kartesianismu. O omyl jde proto, že především nemůžeme jakýsi typ niternosti upřít ani organickým útvarům, tj. tělům živých bytostí, u nichž rozhodně nemůže být ztotožněno to, co je „uvnitř“ těla, s niterností. Každý popis nějakých vnitřních orgánů je vlastně umožněn pouze tím, že jsme násilným způsobem překonali vnější hranice těla (a tím to tělo porušili, narušili, eventuelně i „zabili“), díky čemuž jsme mohli nahlédnout to, co bylo původně „uvnitř“, přece jenom zvnějšku. To však není principiálně možné u toho, čemu říkáme niternost, neboť ta je zvnějšku ex definitione nepřístupná, ale musí být předpokládána jako jedna z podmínek (či spíše z činitelů a garantů) celosti, celkovosti organického těla.

(Písek, 160816-1.)